

III REĆE DOBA

SPECIJALNO IZDANJE POVODOM 1. OKTOBRA MEĐUNARODNOG DANA STARIJIH

I dalje nedovoljno servisa „Pomoći u kući“ za najstarije građane

Negovateljice u Crnoj Travi stižu i do najudaljenijih korisnika

■ Naročito su izraženi problemi u ruralnim krajevima u kojima su u posebno teškom položaju starije žene koje žive u samačkim domaćinstvima, navodi Zaštitnik građana u izveštaju

Crna Trava - Prema starosnoj strukturi stanovništva Crna Trava je najstarija opština u Evropi. Cela opština danas broji oko 1.200 stanovnika, od kojih 70 odsto (oko 850) čine lica starija od 65 godina. Spada u najrazuđenije i najsiromašnije opštine, a najteže je onima koji žive sami, udaljeni, u seoskim sredinama.

Kako smo saznali uslugu „Pomoć u kući“ koristi više od 120 najstarijih stanovnika Crne Trave. Za pružanje ove usluge iz budžeta opštine ove godine izdvojeno je 6,2 miliona dinara udruženju građana Centar za edukaciju „Osmeh“.

■ U Crnoj Travi od 1.200 stanovnika 70 odsto je starije od 65 godina

„Imamo 11 negovateljica koje brinu o najstarijim sugrađanima, a stručnu podršku pruža im Jelena Stanković, master psihologije. Da bi stigle i do najudaljenijih sela pomaže im vozač Perica Nikolić, inače otac četvoro dece. Nekada put nije sjajan, zime ovde traju četiri do pet meseci. Često su putevi zavijani, a vozilo dosta staro. Trudimo se da i u tim okolnostima naši najstariji ne trpe“, priča za Danas sekretar udruženja građana Centar za edukaciju „Osmeh“ Predrag Padulović.

On kaže da im je potrebno još više negovateljica i gerontodomaćica, ali da opština nema dovoljno novca za finansiranje, a da su „za donatore nevidljivi“.

Zbog novonastale situacije usled pandemije korona virusa, gerontodomaćicama i negovateljicama ograni-

čen je pristup korisnicima, te hranu, lekove i druge potrepštine mogu da im donesu samo do praga.

„Nema pripreme obroka u domu korisnika, kontakti su svedeni na minimum kako bi se zaštitili stariji. Uglavnom su to pokretna lica koja mogu da pakuje šta im negovateljice donesu, dok se za one teže pokretne donosi već pripremljena hrana. Nepokretni su smešteni u domove ili su kod srodnika“, navodi naš sagovornik.

Prema njegovim rečima stariji ljudi više biraju da ostanu u svom domu, jer to smatraju svojim prirodnim okruženjem, uprkos nekad lošim uslovima.

„Jednostavno su navikli na svoj dom. Zato im tu treba i omogućiti da imaju svaku pomoć i sve ono što im je potrebno. Neki od njih odu da prezmene kod dece ili srodnika pa se opet vrate u selo“ dodaje naš sagovornik.

Radulović dodaje da tokom celokupnog trajanja vanrednog stanja nije bilo zaraženih korisnika niti zaposlenih, ali da je korona bila potvrđena kod lica koja su došla u Crnu Travu u toku pandemije.

Da je veća pomoć volontera i privrede potrebna u mestima gde je više starijih, istakli su tokom vanrednog stanja i iz NALED-a gde su napravili mapu gradova i opština kojima je najpotrebnija. Kao mesta u kojima je mnogo više starijih i onih koji žive sami, u NALED-u su izdvojili upravo Crnu Travu i Gadžin Han.

„Crna Trava i Gadžin Han izdvajaju se kako po odnosu broja lica starijih od 65 i mlađih od 25 godina, tako i po učešću jednočlanih domaćinstava u ukupnom broju domaćinstava. Zato je u ovim lokalnim samoupravama potrebno osmisliti način dostave osnov-

U Crnoj travi jedanaest negovateljica a potrebno mnogo više

Foto: Jelena Veselinović

nih životnih sredstava“, naveli su tada iz NALED-a.

Takođe su mapirali opštine i po tome gde je najveći udeo jednočlanih ili staračkih domaćinstava. Pa su tako pored Beograda, Novog Sada i Niša izdvojili i sledeće lokalne samouprave: Subotica, Kragujevac i Zrenjanin sa preko 10.000 jednočlanih domaćinstava.

I Zaštitnik građana u godišnjem izveštaju za 2019. godinu navodi da je i dalje prisutno nepostojanje usluga i servisa podrške namenjene starijim ljudima.

„Naročito nedostaju usluge pomoći u kući koje su često neophodne ovoj populaciji, imajući u vidu da neretko stariji žive sami i nemaju srodnike da brinu o njima“, navodi se u izveštaju.

Ovi problemi su, kako tvrdi Zaštitnik građana, naročito izraženi u ruralnim krajevima u kojima su u posebno teškom položaju starije žene koje žive u samačkim domaćinstvima.

„Starije žene u ruralnim sredinama koje žive u porodicama su najčešće zavisne od drugih članova porodice u ostvarivanju svojih potreba, s obzirom

odgovore na pitanja koliko u Srbiji nedostaje gerontodomaćica, kakve su potrebe za tom vrstom usluge, kao ni da li ministarstvo može nešto da uradi po pi-

Šta sve rade gerontodomaćice

Aktivnosti gerontodomaćice sastoje se od toga da pomognu korisniku u obezbeđivanju ishrane, održavanju lične higijene i higijene stana, da pomognu u zagrevanju prostori-ja, u zadovoljavanju socijalnih, kulturno-zabavnih i drugih potreba, kao i različitih vrsta usluga, poput nabavke lekova.

da najčešće nemaju svojinska prava na nepokretnoj i pokretnoj imovini, prihode, niti je njihov pristup uslugama u zajednici adekvatno obezbeđen u mestima u kojima nisu uspostavljene saobraćajne i strukture javnog prevoza“, tvrdi se u godišnjem izveštaju Zaštitnika građana.

Iz Ministarstva za rad zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja nismo dobili

tanju širenja mreže podrške i servisa starijima. Odgovorili su samo da uslugu „pomoć u kući“ pruža grad, te da je to u nadležnosti lokalnih samouprava.

Stoga, da li će i koju uslugu najstariji sugrađani dobiti zavisi umnogome od kase u opštinskom budžetu i odluke gradskih čelnika da li su među prioritetima.

R. Marković

U Beogradu više od 600 gerontodomaćica

Najviše gerontodomaćica ima u Beogradu, gde je prema podacima NALED-a i najviše starijih od 65 godina. Prema javnim podacima Gerontološkog centra Beograd angažovano je 619 gerontodomaćica i 24 organizatora pomoći u kući. Usluge „Pomoć u kući“ gerontodomaćice pružaju za više od 2.500 korisnika na 14 beogradskih opština (Vračar, Savski venac, Zvezdara, Čukarica, Stari grad, Palilula, Novi Beograd, Voždovac, Rakovica, Zemun, Mladenovac, Sopot, Obrenovac i Lazarevac).

O nedostatku zaposlenih u sistemu socijalne zaštite za Danas govori predsednica Sindikata zaposlenih u socijalnoj zaštiti RS Mirjana Veljović

Veljović: Zaposleni u socijalnoj zaštiti su zaboravljeni, sistem je zapušten

strana IV

Branka Petrić:
U trećem dobu sam pronašla veliku slobodu

strana V

I u devetoj deceniji ljudi mogu da budu volonteri

Pola veka volontiranja Danice Šmic

strana VI

Sagovornici Danasa govore koliko i o čemu mediji najčešće izveštavaju o starijoj populaciji

Mediji sporadično prate teme o starijim ljudima, nema kritičkih tekstova

Beograd - Mediji u Srbiji nedovoljno se bave temama o starijim ljudima. Većina njih teme koje se tiču starije populacije prati sporadično i najčešće se radi o incidentnim situacijama u kojima su glavni akteri stariji ljudi. Preovladava lako štivo, saveti, a nedostaju dublje analize i kritički tekstovi, kao i priče uspešnih seniora, smatraju sagovornici Danasa.

Predsednik Nezavisnog udruženja novinara Srbije (NUNS) Željko Bodrožić kaže za Danas da se stariji ljudi u medijima pominju najčešće u situacijama poput otkrića o zloupotrebama ili očajnim uslovima u staračkim domovima, nesrećnim događajima i slično, a da se tek s vremena na vreme otvori tema penzija, da li zbog visine, kršenja ili nečeg trećeg.

„Imaju, doduše, pojedini listovi periodično dodatke posvećene penzionerima, ali uglavnom se radi o laganom štivu, bez dubinski obrađenih tema i kritičkih tekstova. Ono malo slobodnih i profesionalnih medija pokušava da otvara prave teme o položaju i životu starijih, dok ostali i tu oblast života sagledavaju iz svoje propagandne vizure i u korist režima. Problem je i što većina redakcija ima malo ili nema uopšte novinara edukovanih za prepoznavanje tema od značaja za život starijih građana. Sve u svemu, malo je primera dobre prakse kada je o ovoj temi reč“, ocenjuje Bodrožić.

Sociološkinja i socioterapeutkinja Radmila Urošević navodi da poslednjih godina ima pomaka i da mediji više pažnje posvećuju seniorima, ali da je i dalje to nedovoljno.

„Definitivno novinari i urednici svoj fokus treba da aktuelizacije problema koje imaju seniori u Srbiji da pomere na aktuelizaciji mogućih, op-

Radmila Urošević

timalnih i rešenja koja su dostupna najvećem broju seniora. Kod nas prvo najviše tekstova ima u specijalnim dodacima koji izlaze nedeljno ili dvonedeljno kao i priloga u emisijama koje su namenjene ovoj populaciji. Pored toga, najviše tekstova se odnosi na savete iz oblasti medicine i zdravlja“, navodi Radmila Urošević za Danas.

Ona dodaje da nedostaju tekstovi iz našeg svakodnevnog života o uspešnim običnim ljudima koji „gaze seniorske godine a nikako se ne ponašaju penzionerski“.

„Takvi tekstovi, životni i bez imalo teorije, u najvećoj meri motivišu i inspirišu pojedince a poruku - da je moguće biti uspešan i zadovoljan i u sedmoj/osmoj deceniji života, krajnje realnom. Iz mog iskustva, seniori više veruju seniorima i porukama koje stižu iz 'njihovih cipela'. Teme koje se tiču seniora treba da budu namenjene svim generacijama. Razvijanjem kulture starenja, koja nam nedostaje i u čijem procesu je uticaj medija presudan, treba da dostignemo da se čitaoci i publika interesuje za teme starenja,

Željko Bodrožić

starosti i starijih ljudi, bez obzira koliko imaju godina“, naglašava Urošević.

Više pažnje u medijima, prema mišljenju predsednika NUNS-a, treba posvetiti ranjivim grupama. „Mnogi stariji ljudi ophrvani su siromaštvom, samooćom i bolešću, a naročito su u problemu ranjive grupe, kao i kod drugih starosnih dobi - osobe sa invaliditetom, Romi, žene na selu... i njima treba posvetiti više pažnje u medijima. Problem je i što sve više starijih trpi neki oblik zlostavljanja, najčešće u porodici, i to je tema za ozbiljne analize“, ističe Bodrožić.

Neophodno je, kako kaže, upoznati i mlađu populaciju sa problemima, ali lepim stvarima koje nosi treće životno doba.

„Na taj način razvijati kod njih solidarnost i razumevanje sa starijima i na neki način pripremiti ih za ovaj period života. NUNS je svojevremeno imao projekat zajedničkog rada studenata novinarstva i novinarskih veterana, što se pokazalo veoma dobrim i za jedne i za druge, i verujem da ćemo ga uskoro ponoviti“, zaključuje Bodrožić.

Radmila Marković

Povodom Međunarodnog dana starijih 1. oktobra panel-diskusija u Botaničkoj bašti

Da li je pandemija promenila pogled na starost i starenje?

Povodom Međunarodnog dana starijih, 1. oktobra, koji se ove godine obeležava po 30. put i to u jeku globalne pandemije, u Botaničkoj bašti Crveni krst Srbije i Populacioni fond Ujedinjenih nacija (UNFPA) organizovace u 13 časova panel-diskusiju na temu „Da li je pandemija promenila pogled na starost i starenje?“.

Poznato je da je rizik od obolevanja među starijim osobama viši nego u opštoj populaciji, ali s druge strane, stariji su najraznovrsniji, najviše heterogena grupa od svih uzrasnih grupa u stanovništvu da nikakvo uopštavanje ne odgovara realnosti.

Kako navode u saopštenju, panel-diskusija je prilika da predstavnici starijih osoba prikažu i objasne da li se i na koji način njihov život promenio tokom pandemije.

„U diskusiji će biti reči o svakodnevnim preprekama i problemima, ali pozitivnim iskustvima i preporukama za unapređenje kvaliteta života svih, a ne samo starijih osoba. Diskusija će se baviti i prepoznavanjem vlasti-

te odgovornosti u zaštiti zdravlja i važnošću promovisanja zdravog starenja kroz ceo životni ciklus“, navode u zajedničkom zaopštenju Crveni krst Srbije i Populacioni fond UN u Srbiji (UNFPA).

Učesnici diskusije će biti: Danica Šmic iz Beograda, koja će govoriti o volontiranju tokom pandemije, Miroslava Matić iz Kragujevca, koja će govoriti o digitalnoj uključenosti starijih, dr Radmila Damjanović iz Kruševca, koja će govoriti na temu ejdzizma i pandemije, i dr Milan Zobenica iz Sombora sa temom Pristup uslugama u doba pandemije. Nataša Todorović, stručna saradnica Crvenog krsta Srbije, biće moderatorka diskusije i predstaviti izveštaj UNFPA „Starije osobe i kovid 19“.

Zbog poštovanja epidemioloških mera, broj učesnika skupa u Botaničkoj bašti biće ograničen. Svi zainteresovani koji nisu u mogućnosti da dođu do Botaničke bašte će moći da prate panel-diskusiju preko UNFPA Fejsbuk stranice.

R. M.

Foto: Pixabay

Penzioneri sa najmanjom penzijom teško do kredita

Beograd - U Srbiji oko 950.000 penzionera prima penziju manju od 25.000 dinara. Manje od 16.000 dinara prima oko 460.000, a manje od 10.000 dinara prima oko 100.000 penzionera.

Prema rečima Miloša Grabundžije, predsednika Sindikata penzionera Nezavisnost, banke većinu onih sa najmanjim penzijama uopšte ne smatraju dovoljno kreditno sposobnim da bi dobili kredit. Banke neće reći koji je i da li imaju donji limit prihoda za odobravanje kredita, ali sa penzijom od 15.000 dinara koju prima skoro pola miliona ljudi male su šanse da se može dobiti kredit u većini banaka. U nekim, domaćim, bankama može se dobiti keš pozajmica i sa minimalnim penzijama od 10.000 do 15.000 dinara ukoliko bankari utvrde da najstariji imaju mogućnost da vrate zajam.

Prema rečima Dejana Gavrilovića iz Udruženja za zaštitu korisnika bankarskih usluga Efektiva ne postoji neki određeni iznos penzije ispod kog se ne može dobiti kredit, već se utvrđuje kreditna sposobnost klijenta.

„Pri utvrđivanju kreditne sposobnosti nije visina penzije jedini kriterijum. Gleda se da li živi sam ili sa supružnikom ili u višečlanom domaćinstvu, pa onda da li živi u svom ili iznajmljenom stanu.

Gledaju se i godine, jer nije isti rizik dati kredit nekom ko ima 65 i 75 godina. Ja nisam čuo da neka banka izriči-

to kaže da ne daje kredite ljudima sa minimalnom penzijom“, objašnjava Gavrilović.

Nakon finansijske krize 2008. godine, usled recesija i masovnih otpuštanja, penzioneri su naglo od jedne od najrizičnijih postali jedna od omiljenih grupa za kreditiranje, jer su penzije bile jedne od retkih sigurnih primanja. I danas banke imaju specijalizovane kredite namenjene penzionerima, a zajedničko im je da su ro-

kovi otplate kratki, maksimalno do 84 meseca uz to da poslednja rata, u najvećem broju banaka, ne može dospeti posle 75. godine. Kamatna stopa na kredite penzionerima je oko 14 odsto godišnje, a takođe je obavezno i životno osiguranje u korist banke čime se banka štiti od rizika da dužnik premine pre nego što otplati kredit.

Prema sadašnjim propisima banke same utvrđuju kolika može biti rata u odnosu na visinu primanja, ali uglav-

nom zahtevaju da ne bude viša od 50 odsto penzije. Ukoliko se radi o visokim penzijama ili ako penzioner ima i druga primanja, rata može biti i veća, ali problem je kod niskih penzija. Ako je penzija 15.000 dinara ona cela nije dovoljna za život, a kamoli polovina. Ovo je i glavni razlog zašto banke izbegavaju da odobre kredite penzionerima sa najnižim penzijama.

Goran Papović, predsednik Nacionalne organizacije potrošača Srbije is-

tiče da se prema njihovim istraživanjima penzioneri jako retko odlučuju da uzmu kredit iz banke.

„Penzioneri ne vole da se zadužuju. Oni su više žrtve telemarketinga, promocija... Kolika rata može biti u odnosu na penziju određuje banka u skladu sa poslovnom politikom i procenom kreditne sposobnosti, ali tačnu informaciju koliki iznos penzije je donji limit nigde nećete naći“, ocenjuje Papović.

M. Obradović

Najviše prosečne penzije u Sloveniji (565 evra), najniže u Albaniji (150)

Dug i komplikovan put do penzionionog čeka

Pitanja koja najviše muče one koji su na korak do penzionerskog statusa odnose se na to koliko će dugo čekati na, makar i privremeno, rešenje i naravno, kolika će im biti penzija. I mada je formula za izračunavanje visine penzije veoma komplikovana, za one koji odluče da se upuste u tu avanturu to praktično znači da je jednaka proizvodu ličnog i opšteg boda.

Put do ličnog boda vodi preko izračunavanja ličnog koeficijenta do koga se dolazi tako što se svaka godišnja zarada deli sa prosekom republičkih zarada u odgovarajućim godinama, a zatim se zbir dobijenih iznosa deli sa godinama staža. Za precizniju računicu

Prosek penzija u državama u regionu (u evrima)

- Slovenija - 565
- Hrvatskoj - 336
- Crna Gora - 287
- Srbija - 236
- Federacija BiH - 213
- Makedoniji - 215
- Albaniji - 150

važno je znati da se od 1. januara 1970. do 2002. godine zarada uzima u neto iznosu, a od 2003. u bruto iznosu. Sledi množenje ličnog koeficijenta sa go-

dinama staža, a rezultat te operacije je lični bod. Na kraju se dobijeni iznos množi sa opštim bodom koji od januara 2020. iznosi 814,01 dinar.

Treba podsetiti da je Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju, koji je izmenjen 2014, uslovi za penzionisanje žena svake godine se menjaju.

Preciznije rečeno, starosna granica se pomera u rasponu od dva do šest

meseci godišnje. To praktično znači da ove godine u starosnu penziju mogu da idu žene koje su napunile 63 godine života (2019. uslov je bio 62 godine i šest meseci, a 2021. godine dame će moći u starosnu penziju sa 63 godine i dva meseca).

Jedan od uslova je i minimum radnog staža od 15 godina. Kad je reč o muškarcima, oni mogu da podnesu

zahtev za starosnu penziju sa navršene 65 godina života i 15 godina staža upisanog u radnu knjižicu.

Statistika kaže da čak 118.000 penzionera u Srbiji prima najnižu penziju od 15.113 dinara. U još nezavidnijoj situaciji je 122.590 poljoprivrednih penzionera čija mesečna primanja iznose 11.881 dinar, ali i oko 200.000 korisnika koji moraju da se zadovolje

penzijom nižom od najnižeg zakonskog minimuma od oko 15.000 dinara, pri čemu broj onih koji primaju ispod 10.000 dinara dostiže 100.000. Od ukupno 1.696.630 penzionera, koliko ih je na evidenciji Fonda PIO, čak milion, preciznije 999.819 korisnika svih kategorija prima penziju do prosečnog iznosa od 27.758 dinara (podatak za avgust). To praktično znači da više od 1,3 miliona penzionera ne može da pokrije troškove minimalne potrošačke korpe „teške“ oko 37.000 dinara.

Treba dodati i to da je učešće prosečne (junske) penzije u neto zaradi koja je u junu iznosila 59.740 dinara je 46,49 odsto.

Ako je za utehu, i većina penzionera u državama u regionu jedva sastavlja kraj sa krajem. Ipak, u najboljoj poziciji su penzioneri u Sloveniji, koji u proseku primaju 565 evra mesečno, dok u Hrvatskoj (prema podacima Zavoda za mirovinsko osiguranje) prosečna starosna penzija iznosi 336 evra. U Crnoj Gori, gde je broj penzionera premašio 130.000, prosečna penzija iznosi 287 evra i među većim je u regionu. S druge strane, u Makedoniji, Bosni i Hercegovini, Srbiji i Albaniji situacija sa primanjima najstarije populacije je lošija. Tako recimo penzioneri u BiH primaju u proseku 213 evra, u Srbiji 236 evra, a u Makedoniji - 215 evra. Najnižu penziju primaju Albanci - u proseku oko 150 evra.

Ekipe Danasa

O nedostatku zaposlenih u sistemu socijalne zaštite za Danas govori predsednica Sindikata zaposlenih u socijalnoj zaštiti RS Mirjana Veljović

Veljović: Zaposleni u socijalnoj zaštiti su zaboravljeni, sistem je zapušten

Beograd - Sistemu socijalne zaštite u Srbiji nedostaje više od 1.000 ljudi, a zbog preopterećenosti i loših uslova zaposlenih rapidno pada i kvalitet pruženih usluga građanima koji se nalaze u stanju socijalne potrebe, potvrdila je za Danas predsednica Sindikata zaposlenih u socijalnoj zaštiti Srbije Mirjana Veljović.

Ona navodi da nedostaju kadrovi sa visokom stručnom spremom, ali i zaposleni sa srednjoškolskim stepenom obrazovanja.

„Radi se o svim profilima od vodi- telja slučaja (socijalnih radnika, psiho- loga, pedagoga), pravnika u centrima za socijalni rad, supervizora, po usta-

predsednici Vlade povodom jako loše situacije u sistemu socijalne zaštite, a pre svega zbog teškog položaja zaposlenih, loših uslova rada i činjenice da usled nedostatka zaposlenih u sistemu - preopterećenosti i malih zarada rapidno pada kvalitet pruženih usluga građanima koji se nalaze u stanju socijalne potrebe. Po svim ovim kriterijumima sistem socijalne zaštite je daleko u najlošijem položaju u odnosu na sve ostale, pre svega u odnosu na zdravstvo i obrazovanje kao najsrod- nije sisteme. Zaposleni odlaze i iz sistema socijalne zaštite skoro podjednako kao iz sistema zdravstva iz iden- tičnih razloga, ali se o tome ne priča

■ Dobar deo zaposlenih radi na ivici minimalne zarade, ljudi su premoreni, iscrpljeni, sistemski izmučeni, prava radnika se krše na svakom koraku, što je paradoksalno jer pripadamo resoru za rad

novama nedostaju vaspitači, negova- telji, administrativno tehničko osoblje i slično“, navodi naša sagovornica.

● **Kolika je potreba za socijalnim radnicima po regionima, gde ih naj- više nedostaje?**

Potreba za stručnim radnicima postoji u celoj državi, svaka instituci- ja sistema je priča za sebe i svaki cen- tar za socijalni rad i ustanova socijal- ne zaštite se svakodnevno suočavaju sa tim problemom bez sistemskog pristupa i rešenja koje će dugoročno da bude održivo, dakle bez normati- va i standarda, gde centri samo u na- zivu imaju prefiks „socijalni rad“. Za- posleni u sistemu socijalne zaštite su zaboravljeni, sistem je zapušten i na probleme koji su postojali i pre dese- tak godina nagomilali su se novi, a znaci neke nove energije koja bi mo- gla da podstakne njihovo rešavanje ne postoje. Mišljenja smo da je sistem

dovoljno, upravo iz razloga potpune višedecenijske degradacije značaja si- stema socijalne zaštite.

● **Ima li rezultata?**

Sastanci koje smo imali sa mini- strom Zoranom Đorđevićem, držav- nim sekretarima i pomoćnicima mi- nistra izgubili su svaki smisao jer re- zultata nema. Sve se završava na za- jedničkoj konstataciji da problemi postoje ali se na rešavanju istih ne ra- di. A vreme prolazi. Sindikat je uvek pokušavao da u duhu dobre saradnje i u jednom partnerskom odnosu reši nagomilane probleme. Razmatrali smo i opciju štrajka koju do sada ni- smo realizovali upravo zbog teškog perioda koji je iza nas, a i očigledno ispred nas, a pre svega zbog odgovor- nosti koju ljudi koji rade u sistemu socijalne zaštite imaju prema građa- nima kojima je pomoć sistema soci- jalne zaštite potrebna.

Sastanci sa ministrom izgubili svaki smisao: Mirjana Veljović

Foto: Privatna arhiva

radi na ivici minimalne zarade, ljudi su premoreni, iscrpljeni, sistemski iz- mučeni, prava radnika se krše na sva- kom koraku, što je paradoksalno jer pripadamo resoru za rad. Sistem čine ljudi, ljudi su glavni resurs, njihovo znanje, posvećenost i odgovornost u poslu. Nažalost ovaj resurs je potpuno zanemaren, zapušten, potcenjen i bez dostojanstva koje nam je godinama oduzimano. Ljudi odlaze, svesni da je očigledno svuda bolje nego u sistemu socijalne zaštite, ali ima i onih koju su previše dali ovom sistemu da bi otišli, odustali i prestali da se bore za bolje sutra.

● **Kako se prema vašem mišljenju ustanove socijalne zaštite nose u uslovima pandemije korona viru- som?**

Sistem se poneo onako kako je mo- gao i sa čim je raspolagao, a to su pre svega ljudi. Vanredno stanje i nehu- mana organizacija posla koja je posto- jala gde su ljudi u ustanovama radili u karantinskim smenama od po 14 da- na, bez zasluženog odmora, bez da vi- de svoje porodice su isključivo zasluga zaposlenih i njihovog entuzijazma i osećaja odgovornosti. Vanredno sta- nje je samo pokazalo sve slabosti siste- ma koje su opet zamaskirane entuzi- jazmom zaposlenih i nadljudskim na- porima. Ono što je evidentno je pad kvaliteta usluga ali to je tema za dono-

sioce odluka i javnost posebno treba da bude pažljiva kada donosi ocene o radu zaposlenih u sistemu socijalne zaštite jer najčešće uzrok loše reakcije sistema nije u nestručnosti kako me- diji umeju da prikažu već o sistemskoj

■ Vanredno stanje je samo pokazalo sve slabosti sistema koje su opet zamaskirane entuzijazmom zaposlenih i nadljudskim naporima

zapuštenosti i zamoru materijala zbog preopterećenosti. Podsećamo da je si- stem socijalne zaštite bio na ogrom- nom udaru počevši od 2015. godine kada se desila „migrantska kriza“ ka- da su svi ovi problemi bili poznati i ni- šta se na njima nije radilo da bi sada potpuno kulminirali tokom epidemi- ološke krize i to sve na štetu građana koji ne dobijaju usluge kakve zaslužu- ju i zaposlenih u sistemu socijalne za- štite koji su na izmaku snage.

● **Koje sve primedbe stižu do sindi- kata? Za šta vam se kolege najviše obraćaju?**

Kolege se upravo najviše obraćaju povodom pomenutog, uz dosta kon- kretnih slučajeva gde kroz pravnu po- moć traže zaštitu svojih prava. Dosta zahteva i pitanja je bilo za vreme van- rednog stanja i prava ustanova da na

jedan nehuman način organizuju rad u karantinskim smenama, gde zapo- slenima nije obračunat ni prekovre- meni rad, a o plaćanju rada nedeljom da ne pričamo. I to su zaposleni pri- hvatili da rade iako se njihova prava

svakodnevno krše jer su razumeli tre- nutnu situaciju i na svoju štetu su ura- dili ono što se od njih očekuje, ali se ne ceni. Kao sindikat molimo sve medije da se više bave problemima u socijal- noj zaštiti, da se na jedan pravi novi- narski način ukaže naše teškoće sa ko- jima se susrećemo pošto obično si- stem socijalne zaštite pažnju medija dobije kada se desi slučaj koji se po- tom estradizuje za dnevne potrebe i gde obično zaposleni ispadaju jedini odgovorni. Sigurni smo da uz medije na takav način kao sindikat možemo da pomognemo velikom broju ljudi kako bi se čuo i njihov glas, jer iskreno pitanje je kako će i da li će zaposleni u socijalnoj zaštiti imati snage, entuzija- zma i volje za drugi talas ili treći pik pandemije korona virusom.

Radmila Marković

Ministarstvo: Čekamo saglasnost za novo zapošljavanje

Iz Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja naveli su za Danas da se sva- kog meseca obraćaju Komisiji za davanje saglasnosti za novo zapošljavanje i dodatno radno angažovanje kod korisnika javnih sredstava.

„Obraćamo se i Ministarstvu finansija radi mišljenja, sa predlogom da Komisija da saglasnost za popunjavanje slobodnih, odnosno upražnjenih radnih mesta u ustanovama socijalne za- štite, zbog odlaska izvršilaca u penziju, napuštanja ustanove u kojoj su zaposleni radili, kao i usled smrti radnika, a koja su bila u sistemu finansiranja“, naveli su iz ministarstva i doda- li da će i ubuduće, u kontinuitetu preduzimati aktivnosti u cilju obezbeđenja saglasnosti za novo zapošljavanje i dodatno radno angažovanje kod korisnika javnih sredstava od nadle- žnog tela Vlade, u skladu sa zakonom.

odavno dostigao kritičnu tačku i da opstaje isključivo na entuzijazmu za- poslenih, a da odgovarajuće reakcije donosioca odluka nema.

● **Da li ste se kao sindikat obraćali resornom ministarstvu povodom toga?**

Sindikat se više puta obraćao resor- nom Ministarstvu za rad, zapošljava- nje, boračka i socijalna pitanja kao i

● **Da li je problem u nedovoljnom broju i školovanih kadrova ili je ne- što drugo?**

Problem je u nepostojanju jasne strategije, sistemskih rešenja, proble- mi se rešavaju situaciono, nema pravih ljudi na pravim mestima i nema iskrene komunikacije između svih ko- ji mogu i treba da poguraju ovaj si- stem napred. Dobar deo zaposlenih

Branka Petrić: U trećem dobu sam pronašla veliku slobodu

- Tek sam se vratila iz Novog Sada, okupanog suncem i vetrom, u pripremi za Evropsku prestonicu kulture. Bilo je svečano otvaranje. Imala sam tu čast da na kraju pročitamog teksta kažem: „Glumci stižu i pristižu a vidim, na našu radost i sreću, da ste pristigli i vi, draga publiko. Znači Pozorje može da počne“, kaže na početku razgovora za Danas glumica Branka Petrić.

Njoj je, kao dvostrukoj dobitnici Sterijine nagrade i doajenki srpskog glumišta, pripala čast da otvori ovaj festival posvećen domaćem pozorištu i proslavi 65. godišnjice.

- Posle skoro punih sedam meseci bila sam opet u teatru. Gledala i radovala se publici, naravno sa maskama, i čim

izvor radosti, iskušenja, ispitivanja, sumnji, dolaženja do svoje suštine, vera u ono šta sam, ko sam i kakva sam, rad do kraja na sebi, a ponekad velika bol, a onda još veća uteha. Toliko je toga rečeno o lepoti i važnosti pozorišta koje bi trebalo da bude zaista naša istinska potreba. Kao neka fina hrana, fino piće... Ili ponekad gorka pilula, ljuta trava na lutu ranu. Najveći dokaz koliko je ljudima potrebno pozorište je bio ogroman red ispred Jugoslovenskog dramskog kada su karte koštale koliko i obična kutija cigareta - naglašava Branka Petrić.

Od pozorišta ju je na neko vreme odvojila epidemija. Taj period iskoristila je da, kako kaže, sredi svoju arhivu.

■ **Najveći dokaz koliko je ljudima potrebno pozorište je bio ogroman red ispred Jugoslovenskog dramskog kada su karte koštale koliko i obična kutija cigareta**

nilo mi se da sve može da bude kao pre. A videćemo u dogledno vreme da li sve može da bude kao pre. Pomenula sam i tog opasnog neprijatelja i period prilagođavanja na život sa tim kovidom 19, koji je oborio na kolena ceo svet. Videla sam predstavu Srpskog narodnog pozorišta iz Novog Sada „Ko je ubio Dženis Džoplin“ spisačeljice Tijane Grumić a u režiji Sonje Petrović. Izuzetna, uzbuđljiva, vrhunska izvedba sa celom ekipom na čelu sa dve glumice i pevačice Bojanom Milanović i Sonjom Isailović. Svi smo na kraju ustali i dugo, dugo aplaudirali da bismo im pokazali kako su obe bile fascinantne. Nažalost, morala sam da se vratim, a znam da ima još dobrih predstava - priča Branka Petrić.

- Sve je prestalo početkom marta. Onda je počeo karantin. Zaista sve je bilo novo i nepoznato, pa je i taj karantin trebalo da bude malo bolje osmišljen. Mislim na nas preko 65 godina. Mnogi su, kao i ja, našli više vremena za sebe, pa sam se upustila u sređivanje Bekimove i moje arhive. U tome sam uživala. Ponovo sam prolazila kroz razne situacije preko slika, novinskih isečaka, pisama, pa sam se i dosta smejala, jer svako vreme ima svoju vrstu humora, običaje, modu... Ali ono što je autentično, istinito, pravo to ostaje za sva vremena - dodaje glumica.

Prvi put je mogla da ostane na mora i u septembru, kad je najlepše, bez turista.

Igram uloge u skladu sa svojim godinama: Branka Petrić

Foto: Sterijino pozorje

igrati „Arzamas“ u Zvezdara teatru. To je moja poslednja premijera. Nastala je po romanu Ivane Dimić, za koji je dobila i NIN-ovu nagradu. I u njoj je adaptaciji. Moju ćerku igra Nela Mihajlović a Smrt je Lane Gutović. Predstavu je režirala Ljiljana Todorović. U Novom Sadu su mi rekli

prodato čim bi se predstava pojavila na repertoaru - priseća se glumica.

I sada igra u predstavama za koje se traži karta više.

- Volim sve predstave u kojima igram i sa velikim zadovoljstvom sam ulazila u probe. To su u Jugoslovenskom dramskom: „Mesec dana na selu“

■ **Dok glumac može da pamti, da ima snagu da se kreće, da hoda, ako ima posla i uloga, ne vidim zašto bi prestao da igra bez obzira na svoje godine**

neki dragi ljudi da obožavaju taj roman i da im obavezno javim kad će predstava biti na repertoaru - kaže Branka Petrić.

Neće joj smetati, kako kaže, to što će publika pred njom sedeti razdvojena.

- Ponekad smo igrali pred gledalištem koje nije bilo ispunjeno do kraja. „Da li više volite da čujete da je sala polupuna ili poluprazna?“ pitao bi inspicijent. „Polupuna“, odgovarali bismo - priča glumica sa osmehom.

Na pitanje da li se sa godinama promenio broj predstava u kojima igra, odnosno da li sada ima manje ili više uloga za nju, odgovara da „statistika kaže da sada ima isto toliko predstava kao i pre“.

- Videla sam to dok sam sređivala arhivu poslednjih meseci, pa sam gledala programe. A statistika kaže da isto tako nema „Bube u uhu“, koja je bila naša kulturna predstava u smislu dugog života, zato što smo je do kraja, do odlaska našeg divnog glumca i izuzetnog Nikole Simića igrali - tačno 43 godine. Od premijere do Nikolinog odlaska, ostali smo samo - Vlasta Velisavljević, Rada Đurićin i ja. Mnogi su otišli sa ovoga sveta, mnogi više nisu hteli da igraju, zato što su smatrali da nije u redu da igramo neki vodvilj i da trčimo po sceni i da nam se publika smeje, smatrajući da su nas godine prevazišle, ali mi smo osećali po reakciji publike da treba da nastavimo. Karte su bile

u režiji Ive Milošević, onda „Ajnstajnovi snovi“ u režiji Unkovskog, pa „Tartif“, koga publika obožava... U Narodnom pozorištu igram „Ivanova“ u režiji Tanje Rigonat, a poluživa mi je predstava „Naši sinovi“. Možda još nešto igram, ali ne mogu da se setim... Dugo nije bilo predstava. Pri pomisli da ponovo treba da se šminkam, da stavljam neku periku na glavu, toliko sam se odvikla od toga... - objašnjava Branka Petrić.

■ **Samoća nas čeka, zato je važno ne izgubiti komunikaciju, možete da budete radoznali, da sačuvate nešto od radosti, neke pokrete svoje mlade duše, kao što je rekao Gogolj**

Na pitanje da li je razmišljala da prestane da se bavi glumom, odgovara da je poslednjih pet ili šest godina imala toliko premijera da nije ni stizala o tome da razmišlja.

- Ja igram uloge u skladu sa svojim godinama i svojim iskustvom i mislim da ne zauzimam ničije mesto. Uloge dolaze u odnosu na godine. Prvo ste devojka, pa majka, pa baka, pa prabaka... U literaturi ima likova raznih godina - priča glumica i nastavlja: - Dok glumac može da pamti, da ima snagu da se kreće, da hoda, ako ima posla i uloga, ne vidim zašto bi prestao da igra bez obzira na svoje godine. Što ne znači da možda sutra neću.

Na pitanje šta je za nju treće doba, odgovara kratko - dve reči.

- Ne znam šta one znače za mene. Možda osećanje velike slobode koju, čini mi se, da sam sada pronašla. A suprug Bekim nas je naučio hrabrosti. Ni na čemu ne insistiram. Slušam svoje telo. Pročitala sam kod Crnjanskog kad upoznaje čuvenog pesnika Aleksu Šantića, naravno, kaže malo nadobudno, da ne žuri baš da čita njegove pesme, ali mu se sviđa kako Šantić nosi svoje godine. Šantić kaže: „Čim osetim umor, ja se odmorim.“ Neko je rekao reč sklad. Mislim da je savršena ta reč za telo koje više nije u najvećoj snazi, kad koža - najveća izdajica, nije više kao alabaster, kad ne možete neke stvari kao pre. Navici se živeći u SKLADU sa novim okolnostima. U svakom slučaju, samoća nas čeka, zato je važno ne izgubiti komunikaciju, možete da budete radoznali, da sačuvate nešto od radosti, neke pokrete svoje mlade duše, kao što je rekao Gogolj. Sačuvajte ih jer ih posle nećete nikad više naći. Kad bismo dobili ponovo na poklon neko vreme koje smo prožili

Epidemiju iskoristila da sredi svoju arhivu

Foto: Sterijino pozorje

Sterijino pozorje, kako ističe, doživljava kao svečanost.

- Svako se raduje ako je njegova predstava pozvana. Ako nije pozvana, onda mi kažemo: „Taj selektor zaista nema pojma.“ Ali Novi Sad u to vreme je mesto susreta, razgovora, dobrog dijaloga, inspirativno za onoga ko je tamo. Radujemo se kad se pojavi dobar dramski pisac ili blesni mlada glumica ili glumac. Sad je zbog korone sve malo drugačije i sve malo bez prave boje - objašnjava glumica. Pozorište s druge strane vidi kao izbor radosti.

- Davno je rečeno da je pozorište mesto najveće slobode. A za mene je

- A more izgleda kao da je samo tvoje - kaže Branka.

Na scenu se vraća 22. oktobra, kada će u Ustanovi kulture „Vuk Karadžić“ igrati u predstavi „Šupljik kamen“ Nikolaja Koljade, a u režiji Tatjane Mandić Rigonat, zajedno sa Ljiljanom Stjepanović, Radom Đurićin, Katarinom Marković i Milanom Gutovićem.

- Nismo tu predstavu dugo igrali i izuzetno se radujem susretom sa kolegama. Nadam se da će tako biti. Lane Gutović nas uvek ugosti nekim finim kiflicama a ja sam svima donela divne velike glavice belog luka iz Benkovca. Očekujem da ću uskoro

veli, u početku bismo mislili da ćemo toliko toga ispraviti. A mislim da bismo vrlo brzo na to zaboravili. Ali je istina što kaže Markes: „Ubeđivao bih ljude koliko greše, kad prestaju da se zaljubljuju jer su ostarili, a u stvari su ostarili kad su prestali da se zaljubljuju. Nije bitno da li će to biti čovek ili žena, ima toliko stvari oko nas u koje možemo biti zaljubljeni.“ A onda kaže Markes: „Ali od kakve će mi to biti koristi kad odem na onaj svet.“ Ali ipak, on nastavlja, „kad bih se ponovo rodio, živeo bih zaljubljen u ljubav“. Svako može tu reč ljubav sebi da prilagodi - zaključuje glumica Branka Petrić.

Marija Krtinić

I u devetoj deceniji ljudi mogu da budu volonteri

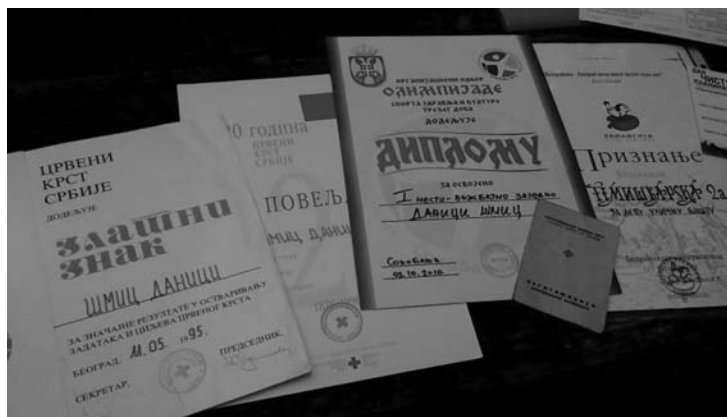
Pola veka volontiranja Danice Šmic

Beograd - Od 60.000 volontera koliko broji Crveni krst Srbije 20 odsto čine najstariji građani, okupljeni u grupama samopomoći. Jedna od njih je i osamdesettrogodišnja Danica Šmic, koja ove godine obeležava i 50 godina rada kao volonterka.

Za nju je, kaže, volonterizam sastavni deo života, osećaj da možete da pomognete drugima. Još 70. godine prošlog veka postala je član ondašnjeg Jugoslovenskog crvenog krsta. Iako je bila nastavnica matematike, završila je i obuku za bolničarke, što joj, kako kaže, i dan-danas pomaže. Često brine o ljudima koji su i mlađi od nje.

„Da drugom pomognem u mojoj mesnoj zajednici Senjak-Topčidersko brdo smatram kao svoju potrebu i obavezu, jer starije osobe treba posećivati, biti im psihička podrška. To je najdelotvorniji lek koji može jedan volonter da pruži starijoj osobi koja živi sama. Treba biti volonter u svojoj sredini, gde ga ljudi znaju i gde imaju poverenja u nega. Na taj način mi vraćamo zajednici ono što smo od nje dobili“, priča za danas Danica.

Priseća se da su se ljudi ranije više odazivali da budu volonteri, da je bilo masovnije, ali da i danas Crveni krst Srbije ima dosta humanih ljudi. „Svako treba da pronađe volontera u sebi, koji želi i može u svojoj sredini da pomogne zajednici. Jer, ako hoćemo da nam društvo bude bolje, humanije i pravednije, moramo sami da se potrudimo. A biti volonter je prvi korak ka tome“, smatra Danica.

Osećaj solidarnosti i humanosti, brige za druge kako kaže donosimo iz kuće, iz porodice, a škole samo treba da usmere đake u tom pravcu i da uvedu obavezne časove volonterskog rada, kao što je na Zapadu.

„Ne može da dobije diplomu, mislim u srednjoj školi, ako ne ispuni određeni broj časova volonterske aktivnosti. To bi bilo korisno i za zajednicu i za svakog pojedinca. Mislim da će to da se razvije. Mlađi hoće samo ih treba usmeriti i ukazati da je to korisno i za njih da se sklone sa ulice, da više imaju ljubavi i pažnje međusobno“, navodi Danica.

Na našoj mesnoj zajednici Senjak-Topčidersko brdo grupa samopomoći postoji od 2011. Broji 11 članova od 50 do 87 godina. Svi su aktivni, umreženi lepo sarađuju, što se, kako tvrdi naša sagovornica, pokazalo i tokom vanrednog stanja, kada mnogi od njih zbog godina nisu imali mogućnost da

izlaze, ali to ih nije sprečavalo da pomažu drugima.

„Oni koji nisu mogli zbog godina da izlaze radili su od kuće, telefonom, a mlađi članovi koji su imali pravo kretanja odlazili su u nabavke i nosili našim korisnicima. Nabavljali su im lekove, hranu, odvodili ih kod lekara. Mi smo ih pozivali, pružali psihološku podršku, obavestavali ih“, priča Danica. Kaže da straha među njima nije bilo, jer su znali da drugima oni treba da pomognu.

„Imali smo poziv iz Kosjerića, gde se ćerka zahvaljuje što mi pozivamo telefonom, interesujemo se za njenu majku koja ovde u Beogradu živi sama. Imali smo slučaj sa profesorkom klavira koju je oborio motociklista. Dugo nije mogla da se oporavi, a živi sama. Mi smo je posećivali, pozivali, jedan naš član joj je pomogao da produži vozačku dozvolu. Sva srećna je bila. Inače, vodila je grupu čije smo koncerte slušali i na Kolarcu i u Kući kralja Petra. Nadamo se da ćemo kad sve ovo prođe, opet ih slušati“, kaže Danica.

Ponosna je, kako kaže, na svoju svoju generaciju koja je poštovala savete struke i pridržavala se epidemioloških mera. Nisu se predavali, čak i u tim situacijama, i dok nisu mogli da se viđa-

ju, stariji ljudi su znali jedni drugima da pevaju preko telefona, razgovaraju, slušali Bočelija iz Milanske skale...

Zahvaljujući aktivnostima volontera nekoliko stariji korisnika, dodaje Danica, dobilo je novčanu pomoć, a neko i gerontodomaćicu. Za njih pišu žalbe, pisma, odlaze do institucija... Posle ukidanja zabrane kretanja bilo im je lakše.

„Volonter je u stvari most između osobe kojoj treba pomoći i određenih institucija. Mnogi nemaju tu mogućnost da odu do neke institucije pa mi uradimo to za njih. Upoznajemo ih sa svim pravima koje imaju. Celog života morate kao volonter nešto da učite da bi mogli da pomognete drugima. Nama je bitno da naši stari budu zadovoljni i srećni. Mi kažemo da nisu bitne godine, bitno je kakav život vodimo u godinama koje imamo“, navodi Danica.

Ima dva sina i dvoje unučadi i njima je usadila solidarnost da pomažu drugima. Voli cveće, druženja, a matematiku nikada nije zapostavila, čak svakodnevno uradi po neki zadatak. Smatra da svako dete može da je savlada, samo treba znati svakom od njih „te brojke približiti“ na vizuelan način, jer tako deca lakše pamte. Zнала je za jednačine da pomene deci ca-

rinu umesto znaka jednakosti, a razlomke je predstavljala tako što je delila jabuku.

Za sve ove njene aktivnosti mnogo joj pomaže kondicija koju je godinama stekla kao planinarka. Kaže da je njen organizam naučio na kretanje. Dnevno prepešači 10 kilometara, što joj ne predstavlja nikakvo umaranje. Od 2004. godine je članica Planinarskog društva „Pobeda“ na Vračaru. Dan čistih planina sa svojim kolegama planinarima provela je na Rajcu, a 4. oktobra planira obilazak Deliblatske peščare.

„Kretanje može da zameni mnoge lekove, ali ne postoji lek koji zamenjuje kretanje. To stalno pričamo i našim starijim korisnicima. Jako je bitno da se ne zatvore u kuću“, priča Danica, navodeći kao pozitivan primer jedinog narodnog heroja koji je ove godine napunio 100. godina, a koji je i dalje aktivan, koristi gradski prevoz, odlazi kod lekara sam.

„On kaže prvih sto godina ne računam, sad mi je tri meseca. Svega se seća do najsitnijih detalja šta je sve preživeo u ratno vreme i kad ga pitate za koronu, ona kaže: „Bilo je i težih momenata, sve ćemo mi to izdržati, sve će to proći“, navodi Danica Šmic.

Radmila Marković

Planinarka od 2004: Dnevno prepešači deset kilometara

Foto: Radmila Marković

U Srbiji više 200.000 građana živi sa Alchajmerovom bolešću

Savetovalište za pomoć porodici obolelih od Alchajmera u Subotici

Subotica - U Gerontološkom centru Subotica radi Savetovalište za pomoć porodici obolelih od Alchajmerove bolesti i demencije. Finasira ga Grad Subotica putem Službe za pomoć i negu u kući.

„Tokom minulih osam godina skoro 1.000 ljudi zajedno sa porodicama se javilo i prepoznalo problem. Pozivam porodice koje misle da njihovi članovi imaju problem sa Alchajmerovom bolešću i demencijom, da se jave u savetovalište u Gerontološkom klubu 'Kertvaroš', gde mogu da dobiju smernice kako da prepoznaju bolesti i kako da se sa njima nose“, rekao je direktor Gerontološkog centra Subotica Nenad Ivanišević povodom obeležavanja Svetskog dana borbe protiv Alchajmerove bolesti.

Prema rečima spec. psihijatar dr Vesna Rafailović u Srbiji u ovom trenutku više od 200.000 građana živi sa Alchajmerovom bolešću, koja, kako je rekla, počinje neprimetno i napreduje sve do smrti, prosečno osam do deset godina od nastanka prvih simptoma.

„Više od 60 odsto svih demencija izazvane su Alchajmerovom bolešću koja pogađa stariju populaciju, a može da bude dijagnostikovana kod osoba starosti već od 40 godina, kada se govori o demenciji sa ranim početkom. Svaka dvadeseta osoba posle 65 godina pati od nekog oblika demencije, dok je taj broj daleko veći kod osoba preko 85 godina starosti i iznosi 40 posto“, naglasila je Vesna Rafailović.

R. D.

Nenad Ivanišević na obeležavanju Svetskog dana borbe protiv Alchajmerove bolesti i demencija

Foto: subotica.rs

Pandemija korona virusa pooštrila procedure u domovima za starije u vezi s posetom i prijemom novih korisnika

Iz doma stariji mogu samo ako je neophodno, i uz odobrenje ministarstva

Beograd - Više od 8.000 starijih ljudi živi u nekom od privatnih domova širom Srbije. Zbog pojave korona virusa posete najpre bile zabranjene svim korisnicima, kako državnih tako i privatnih ustanova, da bi im nakon nekoliko meseci, 21. avgusta Krizni štab ponovo dozvolio da vide svoje najbliže, ali pod strožim procedurama.

„Što se tiče funkcionisanja korisnika u domovima za stare, postoje procedure po kojima moramo da postupamo. Posete su sada dozvoljene u trajanju od 15 minuta. Srodnici se najave rukovodiocima i zajedno dogovore termin posete u zavisnosti od slobodnih termina. One se odvijaju na otvorenom sa poštovanjem svih mera zaštite (maske, rukavice, rastojanje od dva metra). Između dve posete mora minimum da prođe 30 minuta kako bi se prostor dezinfikovao i pripremio za sledeći termin posete“, objašnjavaju za Danas sekretar Udruženja privatnih ustanova socijalne zaštite Saša Ristović.

Prema njihovim rečima stariji iz doma mogu da izađu samo ukoliko je neophodno.

„Svaki potreban izlazak iz doma (samo ako je neophodan) se mora najaviti nadležnom ministarstvu i dobiti saglasnost za postupanje. Nakon povratka u dom korisnik se smešta u izolaciju od 14 dana gde se prati ako se pojave neki simptomi kako ne bi ugrozio ostale korisnike. Izuzev u hitnim slučajevima kada je neko životno ugrožen“, ističe on.

Kako smo saznali, ukoliko bi sada neko od starijih hteo da podnese zahtev za prijem u dom, takođe mora da ispoštuje procedure i da pored regularne medicinske dokumentacije mora da ima negativan PCR test.

„Nakon prijema osoba se smešta u izolaciju od 14 dana i ukoliko se ne pojave nikakvi simptomi, ulazi u redovne i svakodnevne aktivnosti doma sa ostalim korisnicima“, navodi Saša Ristović. On dodaje da su se privatni domovi za

Za nove korisnike doma potreban negativan PCR

Foto: Beta / Milan Timotić

smeštaj starijih lica od samog početka pogoršavanja epidemiološke situacije su preko Udruženja privatnih ustanova socijalne zaštite ostvarili saradnju sa Ministarstvom za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja i sprovedili sve mere zaštite koje su naložene putem mnogobrojnih procedura, naloga, preporuka koje su važile za ceo sistem socijalne zaštite.

„Od pojave virusa kovid 19 doneto je više od 40 dokumenata po kojima su ustanove postupale i koje su dale

veoma dobre rezultate. Privatni domovi su sa velikom ozbiljnošću shvatili novonastalu situaciju i sve mere koje su bile potrebne sprovedene su na najvišem nivou kako bi se zaštitili korisnici koji se nalaze u našim ustanovama. Moramo odati veliko poštovanje svim zaposlenima u našem sistemu koji su nesebično svo svoje vreme i snagu dali na raspolaganje svojim ustanovama, zapostavljajući svoje porodice i familije. Pojedini su malu decu ostavljali kući i provodili 15 dana

neprekidno u domu (24/7). U početku se pojavio veliki problem sa nabavkom zaštitnih sredstava i sredstava za dezinfekciju, prosto na tržištu je nastao haos kako sa robom tako i sa cenama. Ovde moramo istaći veliku snalažljivost rukovodilaca domova da obezbede svu potrebnu zaštitnu opremu za radnike i korisnike kao i veliku pomoć od strane nadležnog ministarstva u vidu donacija maski i rukavica“, navodi naš sagovornik.

R. Marković

Subvencionisani smeštaj u privatne domove

Treću godinu zaredom se sprovodi program subvencionisanog smeštaja korisnika u privatne domove. Korisnici koji nemaju sredstava da plate dom mogu se uz pomoć države smestiti u privatne domove. „Ove godine je 39 domova potpisalo sporazum sa državom. Smeštaj se realizuje preko Centra za socijalni rad. Cena smeštaja se kreće od 42.000 do 52.000 dinara“, navodi Saša Ristović.

Rekreacija u prirodi uz pomoć štapova

Nordijsko hodanje sve popularnije, godine nisu prepreka

Beograd - Nordijsko hodanje poslednjih godina postalo je sve popularnija rekreacija, a namenjeno je svim generacijama. Prema procenama u Beogradu nekoliko stotina se bavi ovom vrstom hoda za koju vam osim dobre volje, kao što kažu treneri, trebaju samo štapovi. I to ne bilo koji, već specijalni.

Dragoljub Milosavljević, direktor Beogradskog trkačkog kluba (BRC) i trener za nordijsko hodanje, kaže za Danas da je daleko više ipak planinara nego nordijaca, ali da interesovanja ima, te da je BRC sada upisao jedan veliki broj ljudi u novu sezonu Škole nordijskog hodanja.

- Ovaj vid rekreacije je prisutan još od 90-ih, samo sada polako dobija sve veću popularnost. Namenjeno svima koji žele da se rekreiraju u prirodi, da provedu od pola sata do nekoliko sati hodajući sa štapovima koji dodatno aktiviraju ceo organizam. Postoje razlike u početnoj spremnosti između različitih ljudi, ali vremenom nivo treniranosti smanjuje razlike između onih koji ne mogu u početku puno da hodaju i onih koji su već ušli u ovu aktivnost relativno spremni, objašnjava nam Dragoljub Milosavljević.

U Beogradu više stotina nordijaca

Foto: BRC

On objašnjava da veruje da je čovek stvoren da se kreće, te ukoliko to ne čini, telo polako gubi svoja glavna svojstva, a to je da bude stabilno, da ima dobru telesnu posturu i jak imunitet.

„Nema puno razlike u godinama, već u razlici hronološke i biološke starosti. Iz ličnog iskustva znam dosta ljudi koji imaju više godina od drugih, ali im je telo dosta mlađe“, navodi naš sagovornik.

Na pitanje kakvi su benefiti po zdravlje ove vrste hoda za stariju populaciju kaže: Mnogostruki, od toga da je rizik od bilo koje povrede gotovo mini-

malan ako se pravilno radi do toga da se neke hronične bolesti zbog kojih se piju lekovi polako vraćaju u normalu. Fizička aktivnost može umnogome da doprinese kvalitetu života“, naglašava ovaj trener nordijskog hodanja.

Sam trening traje do 90 minuta, sastoji se iz zagrevanja, terapijskih vežbi, hodačkog dela treninga i na kraju rastezanja.

„Jako je bitno da se pravilno uđe u trening, ojačaju slabiji delovi tela, da se dozira kretanje i da se opet lagano izađe iz aktivnosti. Treniramo na Dorćolu, Novom Beogradu i na Adi, a povremeno idemo i na izlete na Avalu, Košutnjak, Kosmaj...“, dodaje Milosavljević.

Teško je, kaže on, reći da je nordijsko hodanje bolje od trčanja, ali je sigurno manje intenzivnije.

„U trčanju imamo fazu leta prilikom kretanja, dok u hodanju je uvek jedna noga na tlu. Na taj način opterećenje za lokomotorni aparat je dosta manje“, dodaje Milosavljević. Obično se nordijsko hodanje preporučuje onima koji se ranije nisu bavili sportom, ili su napravili dugu pauzu u vežbanju ili onima

Zagrevanje pred trening

Foto: BRC

koji još nisu za trčanje a žele da budu u pokretu, zatim osobama sa viškom kilograma, onima koji imaju problem sa zglobovima, lošim držanjem, dijabetičarima, srčanim bolesnicima...

Kakva je budućnost nordijskog hodanja u Srbiji i da li država ima sluha da se ta vrsta rekreacije još više populariše, Milosavljević kaže da je država još uvek „malo povučena“, ali da se nada da će se uskoro ovaj vid rekreacije prepoznati kao nešto što je dobro.

„Verujemo da je budućnost jako lepa jer po prvi put se ima mogućnost da se trenira nordijsko hodanje sistematski, da se dolazi tri puta nedeljno na trening i da se ljudi osećaju dobro u toku i posle treninga“, zaključuje Milosavljević.

R. Marković

Kako odabrati štapove

Jedina investicija za treniranje nordijskog hodanja su štapovi. Samo treniranje zavisi od programa koji se izabere. Za ovu rekreaciju ne mogu da se koriste skijaški štapovi, već postoje namenski za nordijsko hodanje, a takođe svaka osoba treba da bira štap po svojoj visini. Tačnije dužina štapa se izračunava tako što se visina u centimetrima pomnoži sa koeficijentom 0,68.

ПОСТ-ЕКСПРЕС

Ваша пошиљка у сигурним рукама

Да важне ствари брзо стигну најдражима.

0800 100 808 • 011 3607 607 • www.postexpress.rs

POST **EXPRESS**